

Božanski časoslov (2)

Pripremile:

Gabrijela s. M. Vlasta Tkalec i Ruža s. Domagoja Ljubičić

I. večernja – I. tjedan

R. Bože, u pomoć mi priteci!

O. Gospodine, pohiti da mi pomogneš! Slava Ocu... Kako bijaše... Amen. Aleluja.

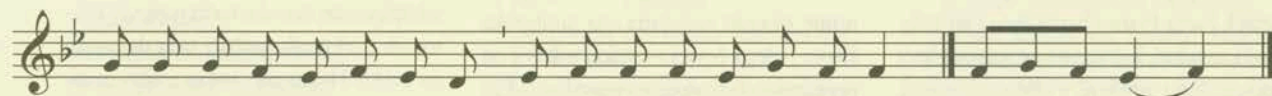
Himan

T.: Sv. Ambrozije

N.: GK

1. Već žar - ko sun - ce za - la - zi, o Svje - tlo - sti ne pro - la - zna,
 2. Mi u - ju - tro ti pje - va - mo, mi u - ve - čer te mo - li - mo,
 3. Sa O - cem sku - pa Si - nu mu i te - bi, Du - še Pre - sve - ti,

1. Je - din - stvo, Troj - stvo bla - že - no, u sr - ca na - ša svje - tlost lij.
 2. u - do - stoj nas, da smjer - no te sa an - đe - li - ma sla - vi - mo.
 3. nek bu - de, ko što bi - la je, u vije - ke sla - ve vje - či - ta. A - men.

Psalmidija

Ps 141(140), 1-9 Molitva u kušnji i progonstvu

Ant. 1.

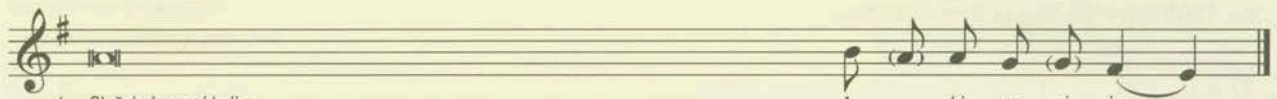
GK

Nek mi se uz - di - gne, Go - spo - di - ne, mo - li - tva ka - o kâd pred li - ce tvo - je.

1. Pri - zi - vljem te, Gospodine, k me - ni po - hi - taj! *
 2. Nek mi se u - zdi - gne mo - li - tva *
 3. podizanje mo - jih ru - ku *
 4. Na usta mi, Gospodine, stra - žu po - sta - vi, *
 5. Ne daj da mi se sr - ce zlu pri - klo - ni, *
 6. i u dru - štvu zlo - tvo - ra *
 7. Nek me samo udari pravednik, ljubav je što me kara, † al' ulje grešničko neće mi gla - vu po - ma - zat; *
 8. Kad stovale niz hridinu su - ce nji - ho - ve, *
 9. Kao kad orač ore i pa - ra ze - mlju, *
 10. Ta u te su, Gospodine, uprte o - či mo - je, *
 11. Čuvaj me od stupice koju posta - vi - še me - ni, *
 12. Slava O - cu i Si - nu *
 13. Kako bijaše na početku, tako i sa - da i va - zda *

1. Slušaj glas moj kojim
2. kao pred
3. nek bude ko
4. i stražare na vrata
5. da bezbožno počinim
6. da ne blagujem posla
7. zloči njihovoj oprijet ću se uvijek
8. razumjet će kako blage bjehu
9. tako će im se na rubu Podzemlja
10. k tebi se utječem, ne daj da mi
11. od zamki
12. i
13. i u vijeke

te - bi va - pi - jem.
 li - ce tvo - je,
 pri - nos ve - čer - nji!
 u - sa - na mo - jih!
 dje - la o - pa - ka;
 sti - ca nji - ho - vih!
 svo - jom mo - li - tvom.
 rije - či mo - je.
 ko - sti ra - su - ti.
 du - ša pro - pa - dne!
 zlo - či - na - ca!
 Du - hu Sve - to - mu.
 vje - ko - va. A - men.

Ant.

Nek mi se uz - di - gne, Go - spo - di - ne, mo - li - tva ka - o kâd pred li - ce tvo - je.

Ps 142(141). Ti si mi utočište

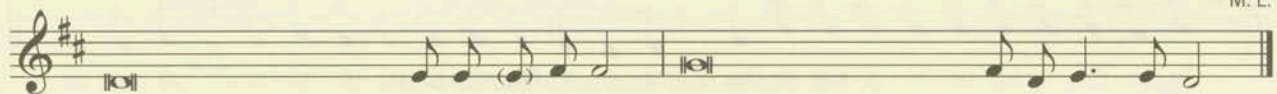
Ant. 2.

N. N.

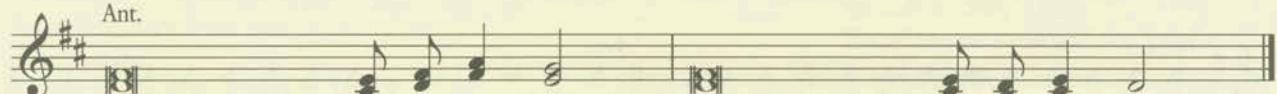
Ti si mi, Gospodine, u - to - či - šte, ti si dio moj u ze - mlji ži - vih.

M. L.

1. Iz svega glasa vapijem Go	spo - di - - nu,*	iz svega glasa Gospo	di - na za - kli - njem.
2. Pred njim svoju izlijevam	tu - žalj - - ku,*	tjeskobu svoju pred	njim ra - za - sti - rem.
3. Ako duh moj i klone	u me - - ni,*	ti	put moj po - zna - ješ.
4. Na putu kojim	pro - la - - zim*	potajnu mi	zam - ku sta - vi - še.
5. Obazrem li se nadesno i	po - gle - - dam:*	nitko	ne zna za me - ne.
6. Nemam kamo	po - bje - - či,*	nitko za život	moj ne ma - ri.
7. K tebi, Gospodine, vapijem; †
govorim: ti si mi uto	či - - - šte,*	ti si dio moj u	ze - mlji ži - vih.
8. Poslušaj moje	va - pa - - je,*	jer sam ve	o - ma ne - vo - ljan.
9. Izbavi me od goni	te - lja mo - jih,*	jer od mene o	ni su moć - ni - ji.
10. Izvedi iz tamnice dušu	mo - - - ju*	da zahvaljujem i	me - nu tvo - je - mu.
11. Oko mene će se okupit	pra - ve - dni - ci*	zbog dobra što si ga iska	za - o me - ni.
12. Slava	O - cu i Si - nu*	i	Du - hu Sve - to - mu.
13. Kako bijaše na početku, tako i	sa - da i va - zda*	i u vijeke vje	ko - va. A - men.

Ant.

Ti si mi, Gospodine, u - to - či - šte, ti si dio moj u ze - mlji ži - vih.

Hvalospjev (Fil 2,6-11). Krist, sluga Božji

Ant. 3

GK

Go - spo - din I - sus po - ni - zi - sam se - be, za - to Bog nje - ga pre - u - zvi - si za sva - gda.

GK, VIII. t.

1. I - sus Krist, trajni lik
2. nego sam sebe 'opljeni' uzevši lik slu - - - ge, † postavši ljudima
3. ponizi sam se - - - - - be, † polušan do
4. zato ga Bog preu - - - - - zvi - si, † i darova mu
5. da se na ime Isusovo prigne svako
6. i svaki će jezik
7. Slava Ocu i
8. Kako bijaše na početku, tako i sada i

Bo - žji *
sli - čan, *
smr - ti, *
I - me, *
ko - lje - no *
pri - zna - ti: *
Si - nu *
va - zda *

1. nije se kao plijena držao svoje jedna - - - - - ko - sti s Bo - gom,
2. obličjem čo - - - - - vje - ku na - lik,
3. smr - - - - - ti na kri - žu
4. Ime nad sva - kim i - me - nom
5. nebesnikâ, zemnikâ i pod - zem - ni - ka,
6. »Isus Krist je Gospodin!« - na slavu Bo - ga O - ca.
7. i Du - hu Sve - to - mu
8. i u vijeke vje ko - va. A - men.

Ant.

Go - spo - din I - sus po - ni - zi - sam se - be, za - to Bog nje - ga pre - u - zvi - si za sva - gda.

Kratko čitanje

O dubino bogatstva, i mudrosti, i spoznanja Božjega! Kako li su nedokučivi sudovi i neistraživi putovi njegovi! Doista, tko spozna misao Gospodnju, tko li mu bi savjetnikom? Ili: tko ga darom preteče da bi mu se uzvratiti moralo? Jer sve je od njega i po njemu i za njega! Njemu slava u vjekove! Amen.

Kratki otpjev

GK

Solist: Ka - ko su sil na * dje - la tvo - ja, Go - spo - di - ne. Svi: Ka - ko su sil na * dje - la tvo - ja, Go - spo - di - ne.

Solist: Sve si mu - dro u - či - ni - o. * Svi: Dje - la tvo - ja, Go - spo - di - ne.

Solist: Sla - va O - cu i Si - nu i Du - hu Sve - to - mu. Svi: Ka - ko su sil na * dje - la tvo - ja, Go - spo - di - ne.

Evangeoski hvalospjev

Antifona u vlastitom vremenu

GK, VIII. t.

1. Ve - li - ča *
2. I kli - kće
3. što po - gle - da na neznatnost službenice
4. Jer ve - li - ka mi djela učini
5. Od ko - lje - na do koljena dobrota je
6. Is - ka - za snagu mišice
7. Sil - ne zba - ci
8. Gla - dne na - puni
9. Pri - hva - ti Izraela, slugu
10. spo - me - nu - ti se dobrote
11. Sla - va O - cu i
12. Ka - ko bi - jaše na početku, tako i sada i

duh - moj *
 svo - je, *
 Sve - sil - ni, *
 nje - go - va *
 svo - je, *
 s prije - sto - lja, *
 do - bri - ma, *
 svo - ga, *
 svo - je *
 Si - nu *
 va - zda *

1. duša mo - - - - - ja Go - spo - di - na.
2. u Bogu, mome Spa - si - te - lju.
3. odsad će me, evo, svi naraštaji zva - ti bla - že - nom.
4. sveto je i - me nije - go - vo.
5. nad onima što se nje - ga bo - je.
6. rasprši oholice u - mi - šlje - ne.
7. a uz - - - - - vi - si - ne - znat - ne.
8. a bogate ot - - - - - pu - sti pra - zne.
9. kako obeća o - - - - - ci - ma na - šim.
10. prema Abrahamu i potomstvu nje - go - vu do - vije - ka.
11. i Du - hu Sve - to - mu.
12. i u vijek vje - - - - - ko - va. A - men.

Ponovi se Antifona

Prošnje

Jednome Bogu, Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, slavu iskažimo i usrdnom mu se molbom utecimo:

Bu - di, Go - spo - di - ne, u - za svoj na - rod.

Gospodine sveti, Oče svemogući,
 daj da na našoj zemlji nikne pravda
 – i tvoj narod uživa obilje mira.
 Daj da mnoštvo naroda uđe u tvoje
 kraljevstvo
 – te se tako svi ljudi i narodi spase.
 Daj da supružnici ostanu u tvom miru i
 tvoju volju vrše
 – te žive trajno u uzajamnoj ljubavi.
 Gospodine, nagradi sve naše
 dobročinitelje
 – i daj im život vječni.

Pogledaj dobronamerno na sve
 koji su izgubili život u ratu ili
 su žrtve ljudske mržnje:
 – primi ih u nebeski pokoj.

Oče naš ...

Molitva u vlastitom vremenu

Zaključak

Ako predvodi svećenik ili đakon:

Gospodin s vama.
 O. I s duhom tvojim.
 Blagoslovio vas svemogući Bog, Otac i
 Sin i Duh Sveti. O. Amen.
 Idite u miru. O. Bogu hvala.

Kod pojedinačnog moljenja ili ako nije
 nazočan svećenik ili đakon:

Blagoslovio nas svemogući Bog, sačuvao
 nas od svakoga zla i priveo nas u život
 vječni. O. Amen.

Inicijal (Orao – simbol sv. Ivana evanđeliste)

Dragučki brevijar, Istra, 1407. god.

GLAGOLJAŠKO I STAROHRVATSKO CRKVENO PJEVANJE

Fra Izak Špralja

Glagoljaško pjevanje je liturgijsko pjevanje Katoličke crkve rimskog obreda na hrvatskom crkvenoslavenskom (hrvatsko-staroslavenskom liturgijskom) jeziku, a nazivom starohrvatsko crkveno pjevanje mogli bismo označiti crkvene popijevke nastale na živom, a ne na liturgijskom (crkvenoslavenskom) jeziku.

Glagoljaško liturgijsko pjevanje nastajalo je, razvijalo se i cvalo kao plod molitvenog nadahnuća u velikim redovničkim i kaptolskim zajednicama svećenika glagoljaša. To pjevanje nije zapisivano nego je od naraštaja do naraštaja prenošeno usmenom predajom. Do našega vremena prenijeli su ga »nasljednici« nekadašnjih redovničkih i kaptolskih središta, predvoditelji bogoslužja (redovnici, popovi glagoljaši...) i crkveni pjevači (vjernici). Tijekom vremena množio se program liturgijskih i nabožnih tekstova, odnosno napjeva, pa bismo mogli mi danas razlikovati *izvorno liturgijsko glagoljaško pjevanje* i *starohrvatsko crkveno pjevanje* (pučke popijevke koje su na pjesničke tekstove nastale kao odraz glagoljaškog pjevanja). Dio toga hrvatskog liturgijskog pjevanja sačuvan je samo na područjima koja nisu potpuno opustošili dušmani (na hrvatkom priobalnom pojasu), no odraz hrvatskog liturgijskog pjevanja, pučke crkvene popijevke su sačuvane dijelom i u onim krajevima u koje su pred dušmanima bježali Hrvati (Gradišće, sjeverna Hrvatska, hrvatski priobalni pojas...).

Izvori za glagoljaško pjevanje su mnogovrsni: rukopisni i tiskom objavljeni liturgijski priručnici (misali, časoslovi ...), izvještaji o glagoljaškom pjevanju (upute

u liturgijskim knjigama koje se odnose na pjevanje i dr.), zapisi (transkripcije i raščlambe glagoljaških napjeva nastale koncem 19. i u 20. st.)... U sačuvanim liturgijskim knjigama nalazimo pomno prevedene (s latinskog na hrvatski crkvenoslavenski jezika) liturgijske sadržaje, koji nam svjedoče da je glagoljaško (kao i gregorijansko) pjevanje nadahnuto istom liturgijskom porukom i oblikovano na jednakim liturgijskim tekstovima. U takvim liturgijskim priručnicima nalazimo i naznake kako se pjeva(lo) tijekom liturgijske godine [iz građe za rječnik hrvatskog crkvenoslavenskog jezika Staroslavenskog instituta »Svetozar Ritig«]:

V' ton prostih dni

(na način svagdanjeg pjevanja),

V' ton Rojstva

(na način božićnog pjevanja),

V' ton Epifanije

(na način bogojavljenskog pjevanja),

V' ton Paski

(na način uskrsnog pjevanja),

V' ton Vaznesenija

(na način pjevanja na Uznesenje) ...

Takvi izrazi upućuje na veliko bogatstvo glagoljaškog liturgijskog pjevanja. [Ne čini se uvjerljivim da bi se takve upute odnosile samo na jedan napjev; vjerojatnije je da se odnose na sveukupno pjevanje: stalnih i promjenljivih dijelova mise, dakle i dijelova časoslova ... u dotičnom liturgijskom vremenu, jer su se svetkovine (liturgijski) slavile osam dana]. Tako imenovani napjevi nisu nam danas (u cijelosti) poznati, no lako je prepoznatljivo njihovo glazbeno bogatstvo u napjevima koji su do našeg vremena doneseni usmenom predajom [uspoređi slike 1, 2, 3 gregorijanskog i

glagoljaškog pjevanja: Ulazna pjesma za svečanu misu na svetkovinu Uznesenja Bl. Dj. Marije (*Liber usualis*, iz god. 1964., str. 1601., *Poljubica*, snimak crkvenoga pjevanja u Vrbniku na o. Krku, objavila Kršćanska sadašnjost, Zagreb, transkripcija I. Špralja)].

Vrlo je znakovit za glagoljaško pjevanje izvještaj Mate Karamana (Split, 1700. – Zadar, 1771.) koji je, po nalogu tajnika Svetog Zbora za širenje vjere, napisao dok je u Rimu pripremao glagoljaški misal (*Misal Rimskij*, Rim 1741.). Pišući o životu i dušobrižničkom djelovanju svećenika glagoljaša (*De Clero Illirico*, rukopis), pisao je i o glagoljaškom pjevanju:

Nelle Domeniche, et altri giorni Festivi cantano solennemente la Messa, e le Ore Canoniche: ne giorni feriali gli Anniversarij, e la Messe per li Defonti. Il loro canto e senza istromenti, e senza studio composto d' una certa melodia naturale, e patetica, che' eccita divozione. Il coro e numeroso, perche composto di Sacerdoti, Chierici, Discepoli, e molti altri Laici, li quali non hano difficoltà d' imparar l' Orazioni, che si cantano nel loro idioma, ne stentano d' accomodar la voce ad un canto, che ricerca più divozione, the arte. [Uspoređi: Jerko Bezić, Razvoj glagoljaškog pjevanja na zadarskom području, Zadar 1973., str. 182, bilj. 621.]

U slobodnom prijevodu: Nedjeljom i na svetkovine [glagoljaši] svečano pjevaju misu i časoslov. Na dane u tjednu [pjevali] na godišnje spomene [svetaca] i mise za pokojne. Njihovo pjevanje je bez instrumentalne pratnje. Napjevi nisu skladani [školski], nego na svojevrsan način prirodni i osjećajni, što potiče na pobožnost. [Pjevački] zbor je brojčan, sastavljen od svećenika, svećeničkih pripravnika (klerika), učenika i mnogih vjernika, kojima nije teško naučiti molitve koje se pjevaju na njihovu jeziku, niti im je teško prilagoditi glas pjevanju koje iziskuje više pobožnosti negoli umijeća.

Imajući, dakle, u vidu spomenute izvore, isto tako i zapis, odnosno zaključke znanstvenika našega vremena moguće je razmišljati i o glazbenim oznakama